

***PRZYSZŁOŚĆ WIEDZY
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
– SPOJRZENIE PRAKTYKA***

Krzysztof Pawłowski

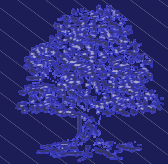
Rektor WSB-NLU w Nowym Sączu oraz WSB w Tarnowie

XIX Jesienne Spotkania PTI

Mragowo 2003

1. Tytułem wprowadzenia – powszechnie znane prawdy o wiedzy i uniwersytecie

- wiedza użyteczna
- wiedza tajemna
- wiedza jako zasób środowiskowy, zamknięty
- wiedza rozproszona w społeczeństwach lokalnych

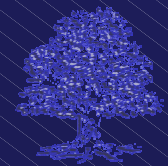


- uniwersytet i jego konkurenci
(akademie rycerskie, ośrodki zakonne,
towarzystwa naukowe)
- uniwersytet – gromadzenie, porządkowanie,
przetwarzanie i przekazywanie wiedzy
- uniwersytet – wkład Europy w rozwój
cywilizacji

Tylko kościoły i uniwersytety przetrwały

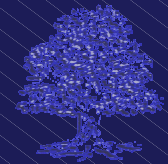
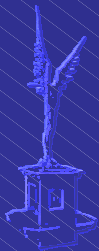


- tylko cywilizacja europejska zaowocowała rozwojem nauki i otwarciem dostępu do wiedzy;
- pozostałe cywilizacje były zamknięte;
- ruchliwość Europejczyków i ciekawość świata



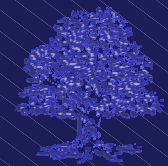
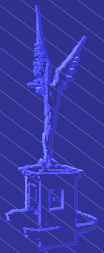
„Rewolucje” uniwersyteckie

- I – gdy powstały uniwersytety i doszło do połączenia wiedzy wcześniej odseparowanej od siebie (matematyka, scholastyka, wiedza użyteczna);
- II – gdy uniwersytety stały się miejscem produkowania wiedzy;
- III – teraz, gdy do badań i kształcenia doszedł człon powiązania uniwersytetu ze światem zewnętrznym



Trzy nurty kształcenia

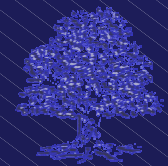
- zawodowy
- kulturowy
- metodyczny



Dwa obszary oczekiwań i wymagań

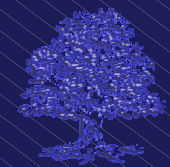
I - prowadzenie badań i kształcenia

II - odgrywanie roli w otaczającej
wspólnocie regionalnej i narodowej



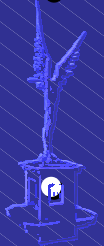
Wg **Romana Galara** ewolucyjny charakter zmian społecznych - uniwersytet powinien być miejscowy, które chroniłoby i przekazywało zweryfikowany praktyką kod obyczajowy, kulturowy i technologiczny niezbędny dla dalszego ewolucyjnego rozwoju ludzkości.

Uniwersytet – „gigantyczny odkurzacz z zespołów filtrów”?, który zasysa całą wiedzę tworzoną, modyfikowaną i wymienianą, a następnie porządkuje ją poprzez porównanie z obowiązującym kodem i przekazuje studentom.

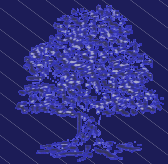


Zwiększenie liczby miejsc tworzenia i modyfikowania wiedzy

- szkoły wyższe
- instytuty badawcze
- ośrodki badawcze korporacji
- małe i średnie firmy
- *think- tanki*
- towarzystwa naukowe
- korporacje zawodowe
- wielkie organizacje międzynarodowe (ONZ, UNESCO, OECD, WB)



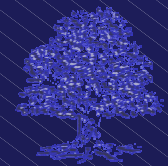
NGO



WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY

Wiek XX

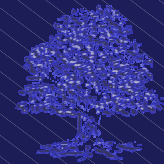
- ✓ umasowienie szkolnictwa wyższego,
- ✓ zdemokratyzowanie dostępu do wiedzy,
- ✓ edukacja – ważna część gospodarki światowej, w USA przemysł edukacyjny 635 mld USD, w tym szkolnictwo wyższe 105 mld USD,
- ✓ robotnicy wiedzy



2. *Współczesna kondycja szkolnictwa wyższego*

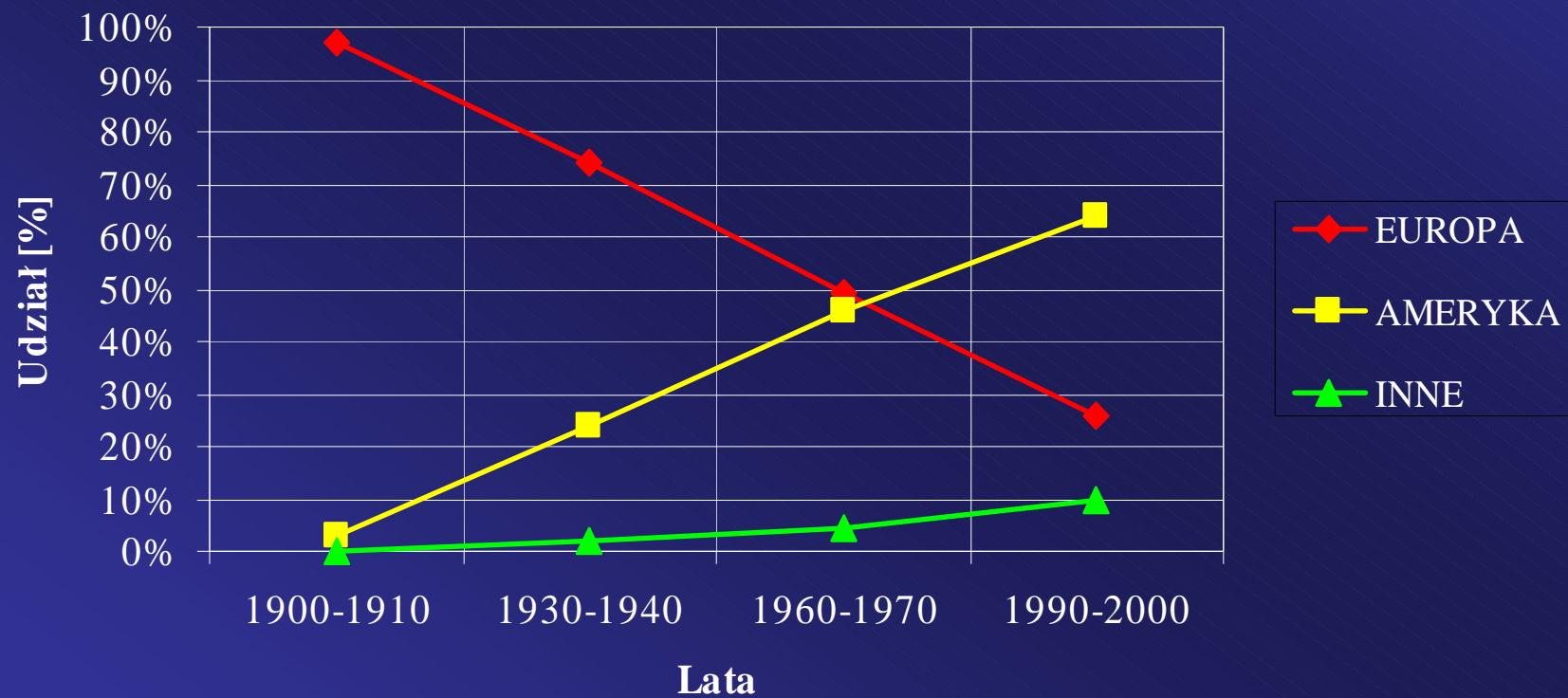
Świat

- I uczelnie amerykańskie
- II europejski świat Akademii
- III rosnąca pozycja uniwersytetów regionu Pacyfiku
- IV uczelnie państw zmieniających system (Rosja, Chiny)
- V uczelnie w państwach peryferyjnych



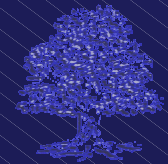
Co będzie z nauką i uniwersytetami europejskimi ?

Udział procentowy laureatów w nagród naukowych Nobla
wg narodowości przyznanych w latach 1900-2000

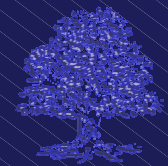


Przewagi uczelni amerykańskich

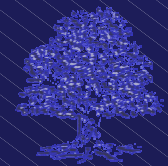
- ✓ skuteczne zarządzanie
- ✓ stabilność finansowa i organizacyjna
- ✓ atmosfera życia akademickiego – łącząca *faculty* i studentów



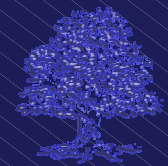
- ✓ w Unii Europejskiej o szkole wyższej decydują: profesorzy i politycy
- ✓ w USA ważną rolę odgrywają menedżerowie szkół wyższych
- ✓ w Europie – rektor (strategia przetrwania czy powrotu)
- ✓ w USA – prezydent - profesjonalista



- ✓ Unia Europejska – „rozsmarowywanie” pieniędzy
- ✓ USA – koncentracja środków publicznych (głównie federalnych) na wsparciu najlepszych

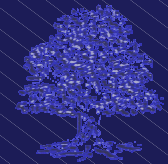


- ✓ w USA – większa „ruchliwość” otoczenia społecznego uniwersytetu, szybsza wymiana wiedzy i intensywniejsze jej gromadzenie
- ✓ system wyłania i wykorzystuje innowatorów



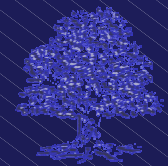
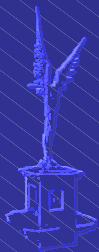
Polska

- 2003 – koniec wzrostu ilościowego
- 200 tys. miejsc na studiach stacjonarnych (150 tys. + 50 tys.)
- trwała przewaga podaży nad popytem
- studia nieodpłatne i płatne



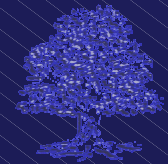
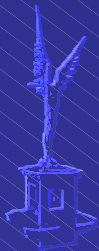
Polski cud edukacyjny lat 90-tych

- ✓ społeczna rewolucja mentalna na początku lat 90-tych – wykształcenie stało się poszukiwaną wartością
- ✓ nagły wzrost zapotrzebowania społecznego na studia
- ✓ przedsiębiorcza odpowiedź środowiska akademickiego:
 - uczelnie państwowe – wzrost liczby miejsc na studiach zaocznych
 - utworzenie 250 uczelni niepaństwowych



Studia odpłatne w 3 rodzajach szkół

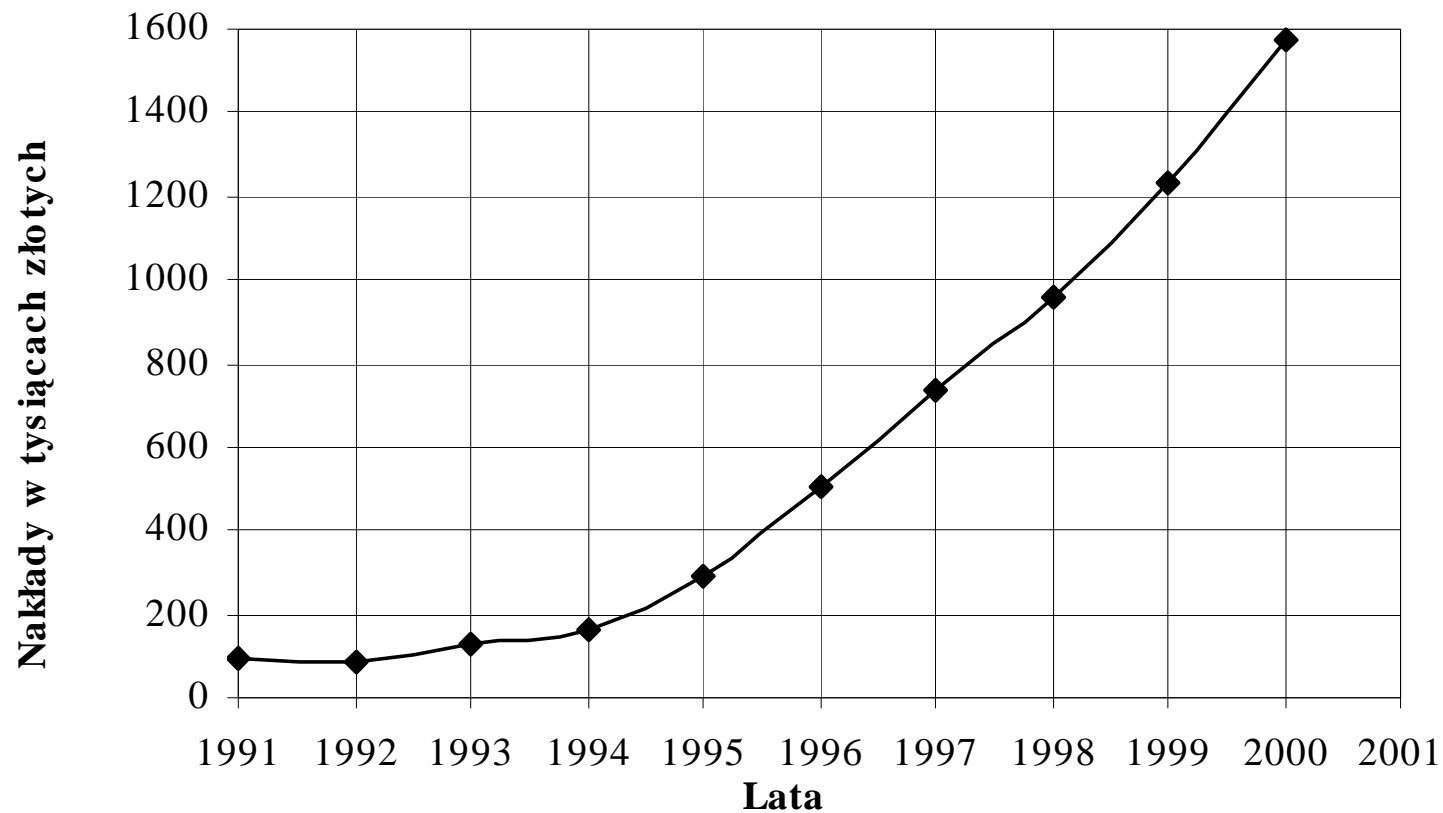
- szkoły państwowe
- szkoły niepaństwowe „spółdzielcze”
- szkoły prywatne



Struktura polskiego szkolnictwa wyższego

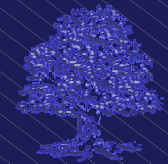
Rodzaj uczelni	Liczba miejsc na studiach – I rok	[%]
Uniwersytety (państwowe)	48 371	25,5
Uczelnie o profilu uniwersyteckim (niepubliczne)	5 998	3,2
Uczelnie techniczne	56 065	29,7
Uczelnie ekonomiczne:	25 891	13,7
państwowe	6 254	
niepaństwowe	19 639	
Uczelnie rolnicze	13 208	7,0
Uczelnie pedagogiczne	12 985	6,7
Wyższe szkoły zawodowe	13 669	7,2
państwowe	8 708	
niepaństwowe	4 961	
Uczelnie medyczne	4 669	2,5
Uczelnie wychowania fizycznego	3 109	1,6
Uczelnie artystyczne	1 719	0,9
Inne	3 811	2,0
Razem	203 164	100

Nakłady inwestycyjne na szkolnictwo wyższe w Polsce



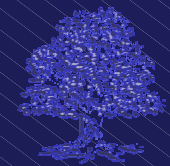
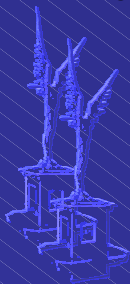
Polskie słabości

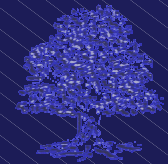
- studia zaoczne
- rozdrobnienie branżowe uczelni państwowych (koszty, koszty, koszty)
- zamiejscowe punkty dydaktyczne
- system finansowania nie zachęcający do poprawy jakości
- władza w rękach korporacji profesorów
- bardzo niska współpraca z otoczeniem (zarówno z gospodarką jak i otoczeniem lokalnym)



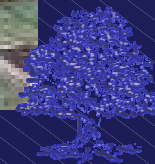
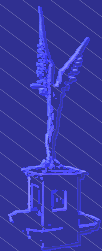
Szkoty „Pawłowskiego”

- 1991 – pomaturalny college biznesowy w Nawojowej – 64 studentów
- 1992 – ucieczka do przodu, wspólnie z NLU utworzenie WSB-NLU
- 1996 – utworzenie WSB w Tarnowie
- 1998 – uprawnienia magisterskie
- 2003 – zakończenie budowy zaplecza materialnego

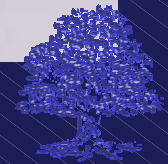




WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY



WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY

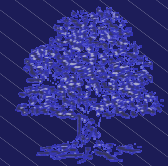


WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY



WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY





WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY



WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY



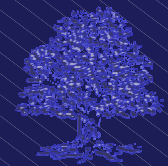
WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY



WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL - LOUIS UNIVERSITY

Przyczyny sukcesu Szkoły Sąddeckiej

- umiejętnie budowanie mitu
- przyjęcie amerykańskiego programu studiów, dyplom i tytuł bakałarza
- obszerny program nauki języków obcych
- przedsiębiorczy sposób zarządzania
- nachylenie Szkoły w stronę studentów



Scenariusze przyszłości

- ✓ scenariusz *status quo*
- utrzymanie konstytucyjnego zapisu o nieodpłatności studiów
- monopol uczelni państwowych w dostępie do środków publicznych
- utrzymanie kastowej zasady „dożywotniego” zatrudnienia

Efekt

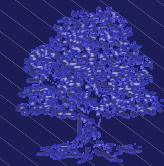
upadek prawie wszystkich uczelni prywatnych,
marazm, dominacja uczelni zagranicznych



✓ scenariusz optymistyczny

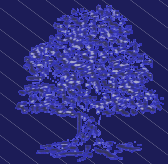
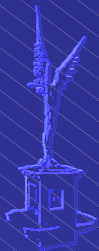
- połączenie MENiS i Ministerstwa Nauki i Informatyzacji, minister – silny polityk
- zrównanie uczelni w dostępie do środków publicznych (bon edukacyjny)
- obowiązuje zasada kredytów
- zatrudnienie poprzez kontrakty
- zarządzanie menedżerskie uczelniami
- ustawowe odpisy od podatku za środki przekazywane uczelniom
- rozszerzony system stypendialny

PAN a uniwersytet



Zadania edukacyjne

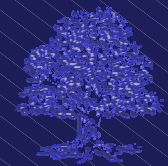
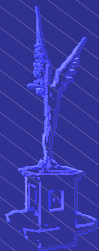
- szkoła podstawowa – nauczyć samodzielnie myśleć, nauczyć podstawowych umiejętności
- szkoła średnia – nauczyć zrozumienia świata oraz umiejętności myślenia abstrakcyjnego plus szeroka wiedza pozwalająca na samodzielne zrozumienie zjawisk i procesów zachodzących w świecie
- szkoła wyższa – przygotować studenta do podjęcia pracy zawodowej oraz do aktywnego, samodzielnego życia



Dwa podejścia do zadań uczelni wyższej

- szkoła wyższa ma stworzyć studentowi szanse zdobycia wiedzy, a od niego zależy czy z nich skorzysta
- szkoła wyższa ma wykształcić profesjonalistę przygotowanego do pracy zawodowej

A może w czasach nadchodzących
potrzebne będzie coś więcej?



Co różni szkoły najlepsze od dobrych?

- programy?
- wybitni profesory prowadzący zajęcia?
- najbardziej interaktywne metody nauczania?
- liczebność grup?
- wyposażenie?

A może coś co jest niematerialne, trudne do opisanie, jeszcze trudniejsze do zmierzenia, ale wyraziste i rozpoznawalne – „wartość dodana”

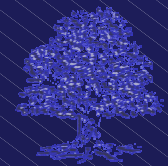


Dwa typy uczelni

Typ I – nachylenie w stronę profesorów

Typ II – nachylenie w stronę studentów

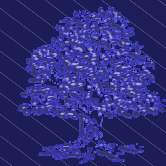
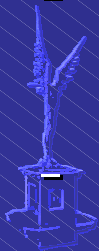
Czy szkoła wyższa ma tylko nauczać,
czy także formować, kształtować,
wychowywać?



„Wartość dodana”

Cechy osobowe niezbędne dla funkcjonowania w społeczeństwie wiedzy:

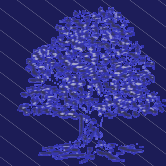
- otwartość na otaczający świat, ciekawość świata
- innowacyjność polegająca na postawie, która każde rozwiązanie, produkt czy pomysł chce lepiej przystosować do nowej sytuacji (rzeczywistości)
- odwaga myślenia i działania
- aktywność społeczna
- szeroka wiedza i umiejętność jej zastosowania
- zdolność do uzupełniania wykształcenia, wiedzy przez całe życie
- odpowiedzialność za słowa i czyny



Największa „wartość dodana” powstanie w uczelniach, w których najmocniej przenika się świat akademii (profesorów) i świat studentów.

Maksymalizacja „wartości dodanej” wymaga:

- indywidualizacji relacji student – szkoła;
- procedur i zachowań wyłaniających najbardziej uzdolnionych, kreatywnych i innowacyjnych studentów;
- stworzenia warunków pozwalających wszystkim studentom na wzmocnienie ich uzdolnień i uzyskiwania nowych umiejętności;
- „gry na liderów” i umiejętności podtrzymywania ich inicjatyw po opuszczeniu przez nich uczelni.





Krzysztof Pawłowski

krzysztof.pawlowski@wsb-nlu.edu.pl

